

□پومپىئونىڭ شىنجاڭغا ئالاقىدار جۇڭگوغا قارشى سەپسەتلىرىگە قەتئىي قارشى تۇرىمىز

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىسلام دىنى جەمئىيىتى كەسكىن بايانات ئېلان قىلدى

پومپىئونىڭ سۈيقەستى ھەر گىز ئەمەلگە ئاشمايدۇ

ۋە ئادىل بولمىغان مۇئامىلىگە ئۇچرىمىدى.

شىنجاڭدا مۇسۇلمانلارنىڭ دىنىي ئېھتە-يىاجى قاندۇرۇلدى. 1996 - يىلىدىن بۇيان، شىنجاڭ ئىسلام دىنى جەمئىيىتى نۇرغۇن مۇ-سۇلماننى ھۆددىگە ئالغان ئايروپىلانغا ئو-ل تۇرۇپ سەئۇدى ئەرەبىستاندىكى مەككىگە بېرىپ ھەج قىلىشقا تەشكىللىدى، ھۆكۈمەت ئۆمەكتىكىلەرنى داۋالاش، تەرجىمە ئىشلىرى قاتارلىق مۇلازىمەتلەر بىلەن تەمىنلەپ، ھەج قىلىشى پائالىيىتىنىڭ بىخەتەر، تەرتىپلىك ئېلىپ بېرىلىشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلدى. شىنجاڭ ئىسلام دىنى دىنىي ئىشلارغا يېتەك-چىلىك قىلىش كومىتېتى خەنزۇچە، ئۇيغۇر-چە، قازاقچە، قىرغىزچە قاتارلىق تۆت خىل يېزىقتا «قۇرئان كەرىم» «سەھىھۇل بۇخا-رى ھەدىسلىرىدىن جەۋھەرلەر» قاتارلىق دىنىي كىلاسسىك كىتابلارنى تەرجىمە قىلىپ نەشر قىلدۇرۇپ، مۇسۇلمانلارنىڭ دىن بى-لىملىرىنى ئۆگىنىش ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلدى. ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ دىنىي شۆبۈەن - مەكتەپنىڭ ئوقۇغۇچىلىرى ۋە دىنىي خادىملاردىن 70 نەچچە ئادەمنى مىسىر ئەزھەر داشۆسى، پاكىستان خەلقئارا ئىسلام داشۆسى قاتارلىق ئالىي مەكتەپلەردە ئوقۇش، بىلىم ئاشۇرۇشقا تاللاپ ئەۋەتىپ، ئۇلارنىڭ دىنىي بىلىم سەۋىيەسىنى ئۆستۈ-رۈپ، مۇسۇلمانلارنىڭ دىنىي تۇرمۇشىغا تې-خىمۇ ياخشى مۇلازىمەت قىلدى.

شىنجاڭ ئىسلام دىنى جەمئىيىتىنىڭ تاشقى ئالاقە پائالىيىتى مول بولدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، بىز ئۇزۇنئارا ھۆرمەت قىلىش، باراۋەر - دوستانە بولۇش ئاساسىدا، پائال تۈردە دۇنيادىكى ھەرقايسى دۆلەت دىنىي تەشكىلاتلىرى بىلەن ئالاقىلىشىپ، ئال-ماشتۇرۇپ، ئۆزلۈكسىز تۈردە دۆلەت سىرت-دىكى دىن ساھەسىدىكىلەر بىلەن دوستلۇق مۇناسىۋىتى ئورناتتۇق ۋە ئۇنى راۋاجلاند-دۇردۇق، مۇستەھكەملىدۇق. رۇسىيە، قازا-قىستان، ئۆزبېكىستان قاتارلىق دۆلەتلەردد-كى داڭلىق دىنىي زاتلارنى ئۈرۈمچى شە-

ھرىدە «ئىسلام دىنى ئوتتۇرا يول ئىدى-يەسى خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنى» ئېچىشقا تەكلىپ قىلدۇق، ئىسلام ھەمكارلىق تەش-كىلاتى ۋەكىللەر ئۆمىكى، ئەرەب دۆلەتلە-رى ئىتتىپاقى، ئىسلام دۇنياسى ئىتتىپاقى ھەمدە ھىندونېزىيە، مالايسىيا، ئافغانىس-تان، ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكى، پاكىس-تان، لىۋىيە قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ دىنىي تەشكىلاتلىرىنى شىنجاڭغا ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەتكە كېلىشكە تەكلىپ قىلدۇق.

شىنجاڭ ئىسلام دىنى جەمئىيىتى يەنە تەك-لىپكە بىنائەن ھىندونېزىيە، مالايسىيادا زد-يارەتتە بولۇپ، شۇ جايدىكى ئىسلام دىنى تەشكىلاتلىرى بىلەن ئىلىم ئالماشتۇرۇپ، ھەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ ئەسەبىزمگە قارشى تۇرۇشتىكى مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىلرد-دىن تەڭ بەھرىلەندى. شىنجاڭ ئىسلام دىنى دىنىي خادىملىرى ۋە دىنىي شۆبۈەن - مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى كۆپ قېتىم «قۇرئان» خەلقئارا تىلاۋەت قىلىش مۇسا-بىقىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشىپ، شىنجاڭ دىن ساھەسىدىكىلەرنىڭ چوڭقۇر مەدەنىيەت ۋە ئىلىم ئاساسىنى نامايان قىلدى.

شىنجاڭدا ئىسلام دىنىنىڭ ۋارىسلىق قىلىنىشى كاپالەتكە ئىگە. شىنجاڭ ئىسلام دىنى جەمئىيىتى شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۆ-يۈەننى ئاچقاندىن سىرت، يەنە ئىلى، سانجى، ئۈرۈمچى، تۇرپان، ئاقسۇ، قىزىل-سۇ ئوبلاستى، قەشقەر، خوتەندە يېڭىدىن سەككىز شۆبە شۆبۈەن قۇرۇپ، ھەر يىلى بەلگىلىك ساندا تولۇق كۇرس، ئالىي تېخ-نىكوم، ئوتتۇرا تېخنىكوم ئوقۇغۇچىلىرىنى دىنى دىنىي خادىملىرىنى تەربىيەلەپ يېتىش-تۇردى. شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۆبۈەنى ۋە ئۇنىڭ سەككىز شۆبە شۆبۈەنىدە قانۇن - نىزام، دىن بىلىملىرى، ئىدىيە - سىياسىي قاتارلىق دەرسلىكلەر تەسىس قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دىن دەرسلىكىدىن «ئەرەب تىلىدىن ئاساس» «قۇرئان تىلاۋەت

يالغان - ياۋىداق سۆزلەر شىنجاڭنىڭ گۈللىنىشى، تەرەققىي قىلىشىنى توسۇپ قالمايدۇ

□ شىنجاڭ گېزىتخانىسى 2 - نەھىر بۆلۈمى گېزىت چىقىرىش بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى ئىلھام ئىمىن

مىليون 51 مىڭ 800 ئادەم كۆپىيىپ، %13.99 ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە: ئۇيغۇر مىللىتىنىڭ نوپۇسى 10 مىليون 171 مىڭ 500 ئادەمدىن ئېشىپ 12 مىليون 718 مىڭ 400 ئادەمگە يېتىپ، 2 مىليون 546 مىڭ 900 ئادەم كۆپىيىپ، %25.04 ئاشقان؛ خەنزۇ مىللىتىنىڭ نوپۇسى 8 مىليون 829 مىڭ 900 ئادەمدىن ئېشىپ 9 مىليون 6800 ئادەمگە يېتىپ، 176 مىڭ 900 ئادەم كۆپىيىپ، %2.0 ئاشقان. ئۇيغۇر مىللىتىنىڭ نوپۇسىنىڭ ئېشىش نىسبى-تى پۈتۈن شىنجاڭ نوپۇسىنىڭ ئېشىش نىسبى-تىدىن يۇقىرى بولۇپلا قالماي، باشقا ئاز سانلىق مىللەتلەر نوپۇسىنىڭ ئېشىش نىسبىتى-دىنمۇ يۇقىرى، خەنزۇ مىللىتىنىڭ نوپۇسىنىڭ ئېشىش نىسبىتىدىن تېخىمۇ كۆرۈنەرلىك يۇ-قىرى بولغان. مېنىڭ ئىككى بالام بار، بالىلە-رىم ۋەتىنىمىز چوڭ ئائىلىسىدە خۇشال ئۆسۈپ يېتىلىۋاتىدۇ. ئوغلۇم داشۋىنى پۈتكۈ-زۈپ خىزمەتكە قاتناشتى، قىزمى شاڭخەيدە داشۆدە ئوقۇۋاتىدۇ. بالىلىرىم تۇغۇلۇشتىن ئىلگىرى، بىز ھېچقانداق ھامىلىدارلىقتىن ساقلىنىش تەدبىرى قوللانمىغان، ئەتراپىمد-كى تۇغقانلىرىم، دوستلىرىمۇ ھەم شۇنداق، قانداقتۇر «مەجبۇرىي تۇغماس قىلىش» ئەسلا مەۋجۇت ئەمەس. دۇنيادا نوپۇس مۇشۇنداق تېز سۈرئەتتە ئاشىدىغان ئاتال-مىش «ئىرقىي يوقىتىش» بولامدۇ؟ پومپىي-ئو پۈتۈنلەي يالغان سۆزلىدى.

پومپىئو يەنە شىنجاڭ «ئۇيغۇر مىللىتى قاتارلىق ئاز سانلىق مىللەتلەرنى مەجبۇرىي ئەمگەككە سالدى» دەپ بىلجىرلىدى، بۇ، ئو پۈتۈنلەي يالغان سۆزلىدى.

پومپىئو يەنە شىنجاڭ «ئۇيغۇر مىللىتى قاتارلىق ئاز سانلىق مىللەتلەرنى ناھايىتى ياخشى كۆردىدۇ. پاراڭلىشىش ئارقىلىق شۇنى

قىلىش ئىلمى» «قۇرئان تەپسىر ئىلمى» «ھەدىس ئىلمى» «ئىسلام دىنى ئەقىدىد-سى، قائىدە ئىلمى» قاتارلىقلار بار. دىن دەرىسى ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ بەزىلىرى جۇڭگو ئىسلام دىنى شۆبۈەنىنى پۈتكۈز-گەن، بەزىلىرى مىسىر ئەزھەر داشۆسى، لىۋىيە ئىسلام داشۆسىنى پۈتكۈزگەن. ھا-زىرغا قەدەر، جۇڭگو ئىسلام دىنى شۆبۈە-نى، شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۆبۈەنى ۋە ئۇنىڭ سەككىز شۆبە شۆبۈەنى ئارقىلىق ماگىستىر ئاسپرانت، تولۇق كۇرس ئوقۇ-غۇچىسى، ئالىي تېخنىكوم ئوقۇغۇچىسى، ئوتتۇرا تېخنىكوم ئوقۇغۇچىسىدىن جەمئىي 4000دىن كۆپرەك ئادەم تەربىيەلەپ يې-تىشتۈرۈلۈپ، شىنجاڭدا ئىسلام دىنىنىڭ ساغلام ۋارىسلىق قىلىنىپ تەرەققىي قىل-دىشى ئىختىساسلىقلار كاپالىتى بىلەن تەمىنلەندى.

شىنجاڭدىكى مۇسۇلمانلارنىڭ تۇر-مۇشى بەختلىك. ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تە-رىشچانلىقى ئارقىلىق، شىنجاڭدا جەمئىيەت مۇقىم بولدى، تەرەققىيات سىجىل ياخشىلە-نىشقا يۈزلەندى، خەلق خاتىرجەم ياشاپ، خۇشال - خۇرام ئىشلىمەكتە. شىنجاڭدا ئۇدا نۆت يىلىدىن كۆپرەك ۋاقىت زوراۋانلىق، تېررورلۇق دېلوسى يۈزبەرمىدى. شەھەر - يېزىلارنىڭ ئاساسىي ئاممىۋى مۇلازىمەت سەۋىيەسى ئۈزلۈكسىز ئۆستى، ئىجتىمائىي كاپالەت سىستېمىسى كۈنسېرى مۇكەممەللەش-تى، ئاھالىلەرنىڭ ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇر-تىسى بويىچە سۇغۇرتىغا قاتنىشىش نىسبىتى %99.7گە يەتتى، ھەر مىللەت ئامما ھەقسىز سالامەتلىك تەكشۈرتۈشتىن بەھرىمەن بولدى، ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان ئۆلچەم بويىچە 3 مىليون 64 مىڭ 900 نامرات نوپۇس-نىڭ ھەممىسى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. مۇسۇلا-مانلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق ئىقتىسادىي تەرەققىيات، جەمئىيەت مۇقىملىقى، خەلق تۇرمۇشىنى ياخشىلاشنىڭ مول نەتىجىلىرىدىن ئورتاق

بەھرىمەن بولدى. 2019 - يىلى 3 - ئايدا، ئىسلام ھەمكارلىق تەشكىلاتى ئۇ-يۇشتۇرغان دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى كې-ڭىشى يىغىنى قارار ماقۇللاپ، شىنجاڭ-نىڭ مۇسۇلمان ئاممىغا غەمخورلۇق قىلىشى ئۈچۈن كۆرسەتكەن تىرىشچانلى-قىنى ئالقىشلىدى.

بىزنىڭ جۇڭگودا مۇنداق بىر ماقال بار: «ئاياغىنىڭ پۇتقا دەل كەلگەن - كەلمە-گەنلىكى كىيگەن كىشىنىڭ ئۆزىگە ئەڭ ئايان». جۇڭگونىڭ دىن سىياسىتىنىڭ ياخشى بولغان - بولمىغانلىقىغا، شىنجاڭنىڭ دىن ئەھ-ۋالىنىڭ ياخشى بولغان - بولمىغانلىقىغا شىن-جاڭدىكى مۇسۇلمانلار ئەڭ سۆز قىلىش ھو-قۇقىغا ئىگە، شىنجاڭ ئىسلام دىنى ساھەسى ئەڭ بىۋاسىتە نەسىراتقا ئىگە. كۆپلىگەن پا-كىتلار شۇنى ئىسپاتلىدىكى، ئاتالمىش شىنجاڭ «ئىرقىي يوقىتىش» مەسىلىسى پۇ-تۈنلەي ئاپئاشكارا يالغان - ياۋىداق سۆز، پومپىئو قايتا - قايتا شىنجاڭغا ئالاقىدار دىن مەسىلىسىدە پاكىتقا كۆز يۇمۇپ، ئاق - قار-رنى ئاستىن - ئۈستۈن قىلىپ، ئىغۋا تارقە-تىپ، بۇ ئارقىلىق بىزنىڭ مىللەتلەر مۇناسى-ۋىتىمىزگە بۆلگۈنچىلىك سېلىشقا، شىنجاڭنىڭ تەستە قولغا كەلگەن مۇقىملىق ۋەزىيىتىگە بۇزغۇنچىلىق قىلىشقا، شىنجاڭنىڭ ئىقتىساد، جەمئىيەت تەرەققىياتىغا توسقۇنلۇق قىلىشقا، خەلقئارا جەمئىيەت ئاممىۋى پىكىرنى خانا يۆنىلىشكە يېتەكلەشكە تەلۋىلەرچە ئۇرۇندى، ئۇنىڭ رەزىل ئىپت - بەشىرىسى ۋە يامان نىيىتى تولۇق ئاشكارىلاندى، ئۇنىڭ شەر-مەندە سۈيىقەستى ۋە ھىيلە - نەپىرەڭلىرى ھەرگىز ئەمەلگە ئاشمايدۇ. «قۇرئان كە-رىم»دە مۇنداق دېيىلگەن: «سېلىر ئۇزاققا قالماي كىمىنىڭ ھاقارەت قىلغانلىقتىن جازاغا تارتىلىدىغانلىقىنى، يەنە كېلىپ كىمىنىڭ يىال-غانچى ئىكەنلىكىنى بىلىپ قالسىلەر.» بىز يەنە بىر قېتىم پومپىئوغا شۇنى رەسمىي يو-سۇندا ئۇقتۇرىمىزكى، ساختا نىقابىڭنى يىد-غىشتۇرۇپ، بىمەنە بوھتان چاپلاش ۋە قارا چاپلاشنى توختات، دىننىڭ مۇقەددەس نا-مىغا يەنە ھۆرمەتسىزلىك قىلما، سېنىڭ ئاتال-مىش «باياناتنىڭ» مۇقەررەر بىر ۋاراق كې-رەكسىز قەغەز!

فا ئالاقىدار مەسىلىلەردە ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن بولمىغان نۇرغۇن گەپ - سۆزلەر-نى تارقىتىشتىكى مۇددىئاسى مىللەتلەر مۇ-ناسۋىتىگە بۆلگۈنچىلىك سېلىش، شىنجاڭ-نىڭ مۇقىملىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش، شىن-جاڭنىڭ تەرەققىياتىنى توسۇش، خەلقئارا ئاممىۋى پىكىرنى خاتا يۆنىلىشكە يېتەك-لەش. بىز پومپىئونى پاكىتقا ھۆرمەت قىلىپ، يالغان - ياۋىداق سۆز توقۇشنى توختىتىپ، شىنجاڭغا ئالاقىدار مەسىلىلەر-دىن پايدىلىنىپ جۇڭگونىڭ ئىچكى ئە-شىغىغا ئارىلىشىشىنى توختىتىشقا دەۋەت قىلىمىز.

شىنجاڭنىڭ ئىشنىڭ ياخشى بولغان - بولمىغانلىقىدا باشقىلارنىڭ دېگىنى ھېساب ئەمەس، بەلكى شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئۆزىنىڭ دېگىنى ھېساب. شىنجاڭ-نىڭ تىنىچ - خاتىرجەم بولغان، گۈللەنگەن، تەرەققىي قىلغان گىتتاين ياخشى ۋەزىيىتى تەستە قولغا كەلگەن، بىز ھازىرقى گۈزەل تۇرمۇشىمىزنى تېخىمۇ قەدىرلىشىمىز كېرەك. مەن شۇنىڭغا قەتئىي ئىشىنىمەنكى، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىنىڭ رەھبەرلىكىدە، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق كۈرەش قىلىشى ئارقىسىدا شىنجاڭنىڭ تۈرلۈك ئىشلىرى تېخىمۇ گۈللىنىدۇ، تەرەق-قىي قىلىدۇ. ۋەتەننى پارچىلاش ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىشقا تەلۋىلەرچە ئۇرۇنىدىغان ھەرقانداق قىلمىش مۇقەررەر ھالدا شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ كۈچلۈك قارشى تۇرۇشىغا ئۇچرايدۇ. شىنجاڭ جۇڭگونىڭ شىنجاڭى، ۋەتەننىڭ ئىللىق قوينىدا شىنجاڭنىڭ ئەتىسى مۇقەررەر تېخىمۇ گۈزەل بولىدۇ!

يېقىندا ئامېرىكىنىڭ سابىق دۆلەت ئىش-لىرى كاتىپى پومپىئو ئاتالمىش «بايانات» ئېلان قىلىپ، جۇڭگو شىنجاڭ دىن، سۆز ۋە ھەرىكەت ئەركىنلىكىنى چەكلىدى دەپ يەنە بىر قېتىم بوھتان چاپلاپ، شىنجاڭغا ئالاقە-دار بىمەنە سەپسەتتىنى ھەدەپ تارقاقتى، قىلچە ئاساسى بولمىغان بۇ ھۇجۇم، قارا چاپ-لاشلار پاكىتقا تامامەن ئۇيغۇن ئەمەس. بۇ-نىڭغا شىنجاڭ ئىسلام دىنى جەمئىيىتى قاتتىق غەزەپلىنىدۇ ۋە قەتئىي قارشى تۇرىدۇ!

شىنجاڭ مۇسۇلمانلىرى دىنىي ئېتىقاد جەھەتتە ئەركىنلىككە ئىگە. شىنجاڭدا ھازىر ھەر دەرىجىلىك ئىسلام دىنى جەمئىيىتىدىن 103ى بار بولۇپ، پۈتۈن شىنجاڭنىڭ بارلىق ناھىيە، شەھەر، رايونلىرىدىكى دىنىي زاتلار ۋە مۇسۇلمانلارنى قاپلىدى ھەم ئۇلارغا مۇ-لازىمەت قىلىدۇ. بىزنىڭ نورمال دىنىي پائا-لىيىتىمىز، ئالايلۇق، ھەر كۈنىدىكى بەش ۋاق ناماز ئوقۇش، دۇئا قىلىش، دىنىي بايرام ئۆتكۈزۈش قاتارلىقلار ھەم مەسچىت ئىچىدە ئېلىپ بېرىلىسمۇ بولىدۇ، ھەم دىنىي ئادەت بويىچە ئۆز ئۆيىدە ئېلىپ بېرىلىسمۇ بولىدۇ، بۇنىڭ ھەممىسى تامامەن ئۆز ئالدى-غا، ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن بولىدۇ. ھەر يىلى رامىزان ئىيىي مەزگىلىدە، مۇسۇلمانلارنىڭ روزى تۇتۇشى ياكى تۇتماسلىقى تامامەن شەخسلەرنىڭ خۇسۇسىي ئىشى، ھېچقانداق كاشىلىغا ئۇچرىمايدۇ. يېڭى تىپتىكى تاجىس-مان ۋىرۇسلۇق ئۆپكە ياللۇغى يۇقۇمى يۈز-بەرگەندىن كېيىن، ھۆكۈمەت دوختۇر - سېستىرالارنى مەسچىتتە داۋالاش مۇلازىمىتى قىلىشقا ئورۇنلاشتۇرۇپ، قەرەللىك ھالدا نوكلېئىك كىسلاتاسىنى ھەقسىز تەكشۈرۈپ، ماسكا بىلەن تەمىنلەپ، بەدەن تېمپېراتۇرد-ىنى ئۆلچەپ، دورا تارقىتىپ، دىنىي ساھە-دىكى زاتلار ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ بىخەتەر، ئازادە مۇھىتتا نورمال دىنىي پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇرۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى. شىن-جاڭدا ھېچقانداق بىر مۇسۇلمان ئىسلام دد-نىغا ئېتىقاد قىلغانلىقى سەۋەبلىك كەمسىتىشكە